

Second International Conference on Management and Development Culture
بررسی ماکزیمم سازی سود بانک با توجه به ترکیب سپرده های جذب شده دیداری و
مدت دار (مورد مطالعه: بانک انصار استان فارس)

۱-علیرضا آغاز ۲-دکتر سلمان عباسیان نقنه

1-دانشجوی کارشناس ارشد مدیریت دولتی -مدیریت مالی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد دهقان

۲-استاد راهنما، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد دهقان

چکیده

این پژوهش به دنبال آن است که بتواند با نحوه جذب و ترکیب سپرده های مختلف بانکی سود بانک را به حداکثر برساند. روش تحقیق این پژوهش توصیفی -پیمایشی با ماهیت کاربردی و از لحاظ زمان مقطعی می باشد. در این پژوهش جامعه آماری متشکل از ۷۰ نفر از مدیران و معاونین بانک انصار استان فارس می باشد. داده های مورد نیاز از طریق پرسشنامه جمع آوری گردید. برای تجزیه و تحلیل از روش مقایسات زوجی و تحلیل سلسله مراتبی AHP استفاده شده است. نتایج این تحقیق نشان داد که سپرده قرض الحسنه بیشترین درآمد زایی را برای بانک می تواند به ارمغان بیاورد.

کلمات کلیدی: سود، سپرده، بانک، دیداری، مدت دار

The study of the bank profit maximization with respect to the composition of visual and term deposits (Case study: Ansar Bank of Fars province)

alireza aghaz 1 ;Salman Abbasian-Naghneh (Ph.D.)2

1Master Student Financial Management Islamic Azad University Dehghan
2thesis advisor islamic azad university dehghan branch

abstract

This study seeks to provide a method of assimilation of bank deposit interest to maximize This study is descriptive and functional nature of the cross is -Pymayshy The study population consisted of 70 directors and deputy Ansar Bank of Fars province. Grdyd.bray required data collected through analysis of paired comparisons method and AHP hierarchical Tlhyl use. Results of this study showed that the most revenue for the bank deposit loan can bring

Keywords: income, savings, bank, visual time

Second International Conference on Management and Development Culture

۱. مقدمه

امروزه با پولی شدن اقتصادها و در نتیجه جدا شدن پس انداز کنندگان از سرمایه گذاران لازم است ابزارهایی به منظور انتقال وجوه افرادی که دارای مازاد هستند به افرادی که با کسری مواجه اند وجود داشته باشد. در حقیقت بازارهای مالی (نظیر بازار سهام و اوراق مشارکت) و نهادهای مالی (مثل بانکها و موسسات مالی و) به عنوان اجزا اصلی سیستم مالی، وظیفه انتقال وجوه از افرادی که دارای مازاد هستند به افرادی که با کسری مواجه اند را بر عهده دارند. به عبارت دیگر ابزارهای مالی برای انتقال پس اندازها و تبدیل آنها به سرمایه گذاری و واسطه های مالی هستند.

بازارهای مالی بازارهایی هستند که در آنها دارایی های مالی مبادله می شوند. بر خلاف دارایی های حقیقی یا دارایی های فیزیکی (ملموس)، دارایی های مالی، نوعی حق یا ادعای یک واحد اقتصادی از دیگر واحد های اقتصادی تلقی می شود. دارایی حقیقی برای دارنده اش خدمات فیزیکی ارایه می کند، اما دارایی مالی به عنوان ذخیره ارزش عمل می کند و دارنده ی آن انتظار دریافت درآمد از آن را در آینده دارد. (بانک مرکزی، ۲۰۰۴)

در بازارهای مالی اغلب کشورها، بانکها نقش مهمی در این راستا ایفا کرده اند و در تسریع منظم چرخه اقتصادی از طریق منابع مالی جهت طرح های عمرانی و ایجاد و توسعه واحد های تولیدی و طرح های اشتغال زا و اتمام طرح های نیمه تمام، جایگاه ویژه ای را به خود اختصاص داده اند. از آنجا که بانکها موسسات انفاعی هستند و قسمت اعظم منابع خود را از محل سپرده های سرمایه گذاران خود تامین می کنند، لذا تصمیم سپرده گذاران در مورد انتخاب سبد داراییشان می تواند تاثیر به سزایی بر حجم سپرده ای بانک داشته باشد. (اژدری، ۱۳۷۶، ۳۵۶)

از آنجا که بانکها بخش عمده منابع خود را از محل سپرده های سرمایه گذاران خود تامین می کنند و از طرفی تصمیم گیری بانک برای تعیین ظرفیت نوع سپرده موضوع مهمی می باشد در این تحقیق به ارایه روشی برای محاسبه ظرفیت یا درصد تخصیص انواع مختلف سپرده داده می شود.

تعاریف و ابعاد

شکی نیست که بانکها در جایگاه واسطه وجوه، نقش مهمی در تجهیز سرمایه های نقدی و هدایت آنها به سمت فعالیت های موثر دارند. بانکها به کمک شعبه های گسترده و با استفاده از انواع سپرده های بانکی، وجوه مازاد بر نیاز خانوارها، شرکتها و مؤسسه ها را گرد آورده، در اختیار تولیدکنندگان و فعالان اقتصادی قرار می دهند. یکی از متغیرهای اساسی و حساس در فعالیت های بانکی، تصمیم گیری روی نرخ سودهای بانکی است. همان طور که تصمیم صحیح و منطقی در تغییر نرخ سود بانکی، بازار پول و سرمایه را در جهت حرکت به سمت اشتغال کامل به تعادل می رساند، تصمیم نادرست و غیرمنطقی، بازارها را مختل کرده، باعث رکود یا تورم یا رکود توأم با تورم می شود. پیچیدگی مسأله از آن ناشی می شود که به طور معمول هر تصمیم، روی تغییر نرخ سود بانکی، بازتاب های متفاوت و متقابل در دو طرف عرضه و تقاضای منابع بانکها دارد. (خفتان پژوه، ۱۳۸۱: ۱۴)

مطالعه تاریخ بانکداری ایران نشان می دهد که چه پیش از انقلاب و چه پس از آن، تعیین نرخ های سود بانکی (سپرده ها و تسهیلات) یا تعیین حداقل و حداکثر آنها، به صورت دستوری و به وسیله شورای پول و اعتبار بوده است و بررسی تحلیلی نرخ های تعیین شده با توجه به متغیرهای کلان اقتصادی بیانگر آن است که تصمیم های شورای پول و اعتبار، نه برای رسیدن به نرخ تعادلی، بلکه بیشتر برای حل مشکلات مقطعی بوده است.

امروزه بانکداری، یکی از مهم ترین بخش های اقتصادی به شمار می آید. بانکها با سازماندهی و هدایت دریافتها و پرداختها، امر مبادلات تجاری و بازرگانی را تسهیل کرده، باعث گسترش بازارها و رشد و شکوفایی اقتصاد می شوند. از طرف دیگر، با تجهیز

Second International Conference on Management and Development Culture

پس اندازهای ریز و درشت و هدایت آن‌ها به سمت بنگاه‌های تولیدی و تجاری، اولاً سرمایه‌های راکد و احیاناً مخرب اقتصادی را به عوامل مولد تبدیل می‌کنند و ثانياً عوامل دیگر تولید را که به جهت نبود سرمایه بیکار بودند یا با بهره‌وری پایینی کار می‌کردند، به سمت اشتغال کامل با بهره‌وری بالا سوق می‌دهند و سرانجام، بانک‌ها که یکی از عوامل مهم سیاست‌های پولی، و مجریانی برای تصمیم‌های اقتصادی بانک‌های مرکزی هستند، با قبض و بسط اعتبارات بانکی و هدایت وجوه از بخشی به بخش دیگر، گذشته از تثبیت اقتصاد در سطح کلان، به تنظیم بخش‌های اقتصادی نیز می‌پردازند. روشن است که آثار و نتایج پیشین هنگامی بر نظام بانکی و صنعت بانکداری مترتب است که نظام بانکی در بخش‌های اساسی تجهیز منابع، اعطای تسهیلات، ارائه خدمات حساب جاری، و تنظیم سیاست‌های پولی و بانکی، به صورت جامع، منطقی، کارآمد و پویا عمل کند. پس از پیروزی انقلاب اسلامی و تغییر نظام بانکی، یکی از اشکالاتی که درباره بانکداری بدون ربای جمهوری اسلامی ایران مطرح می‌کنند، عدم جامعیت و ناکارآمدی بخش تجهیز منابع نظام بانکی است. (موسویان، ۱۳۸۱: ۷۴-۵۱)

یکی از مقوله‌های اساسی که در مدیریت بازرگانی، مدیران با آن سروکار دارند. بازرگانی و تجارت بین الملل است. بانک و بانکداری در این زمینه نقش اصلی را ایفا می‌کنند. سپرده از مفاهیم مهم در بانکداری است و به مجموع اسکناس و مسکوک که افراد به بانک می‌سپارند، گفته می‌شود.

این سپرده‌ها در نزد بانکها هیچگاه صورت اسکناس ندارد. هرچند که سپرده مهم ترین پول در سیستم بانکی است ولی از دیدگاه یک بانک سپرده مشتریان او به هیچ وجه پول محسوب نمی‌شود. هنگامی که بانکها در قرض دادن منابع مالی خود تحت نظارت و کنترل باشند، تمایل چندانی به جذب سپرده بیشتر ندارند. سپرده‌های که دارایی مشتریان بانک محسوب می‌شود نمیتواند در همان زمان بخشی از دارایی بانک نیز محسوب گردد، این سپرده دارایی شخص و بدهی بانک محسوب می‌شود. ولی وامی که بانک به اشخاص می‌پردازد بدهی اشخاص و دارایی بانک محسوب می‌شود. اگر بانک این وام را با چک به شخص پرداخت نماید او می‌تواند به دو صورت عمل نماید:

۱- چک دریافتی را به حساب خود در همان بانک یا بانک دیگری واریز نماید.

۲- چک را نقد نموده و مقداری اسکناس و مسکوک از بانک خارج و وارد جریان نماید.

اگر مبلغ وام به وسیله چک از حساب وام گیرنده به حساب شخص دیگری در همان بانک واریز شود، تغییری در وضع کلی سپرده‌های بانک اتفاق نمی‌افتد، از نظر بانک حساب سپرده یک مشتری کاهش و در همان لحظه حساب سپرده مشتری دیگر افزایش می‌یابد. اگر مبلغ وام به وسیله چک از بانک خارج شود و به بانک دیگری واریز شود در سیستم بانکی، ذخیره وام‌دهنده کاهش و بانک گیرنده افزایش می‌یابد. (حاجی نبی، ۱۳۸۵: ۲۲)

انواع سپرده‌ها

در یک تقسیم بندی کلی انواع سپرده‌ها به سه گروه زیر تقسیم می‌شود.

۱- پرده قرض الحسنه جاری (دیداری)

این حساب از جهت ماهیت حقوقی و کیفیت عمل همانند سپرده دیداری در بانکهای سنتی است. اشخاص حقیقی و حقوقی با افتتاح حساب جاری، وجوه اضافه بر نیاز خود را به بانک سپرده دسته چک دریافت می‌کنند تا در وقت مناسب با استفاده از خدمات حساب جاری در مبادلات پولی خود استفاده کنند و از آنجا که انگیزه سپرده گذاران این حساب، نگهداری وجوه و تسهیل در مبادلات پولی از طریق این خدمات بانکی است به کارگیری تعبیر قرض الحسنه صحیح نمی‌باشد. به نظر می‌رسد اطلاق عبارت بر این حسابها ناشی از این پندار است که هر قرض بدون بهره ای (قرض الحسنه) است در حالی که این اشتباه است. مطابق مضمون آیات و روایات، قرض الحسنه جایی است که قرض دهنده برای کسب اجر معنوی به فرد نیازمندی کمک کرده و به او قرض بدون بهره می‌دهد.

Second International Conference on Management and Development Culture

بنابراین اگر قرض دهنده با اغراض دیگری چون حفظ پول، تسهیل در معاملات، نقل و انتقال وجوه و... مبلغی را به بانک یا غیر آن قرض دهد اگر چه قرض بدون بهره هست و از نظر اسلام مجاز و مشروع می باشد لیکن عنوان (قرض الحسنه) بر آن صدق نمی کند و چنانچه گذشت غالب سپرده گذاران حساب جاری با چنین اغراضی سپرده گذاری می کنند. (مهدوی، ۱۳۸۴: ۱۸۹)

۲- سپرده قرض الحسنه پس انداز

حساب پس انداز از سپرده های رایج نظامهای بانکی است. ویژگی آن این است که اشخاص حقیقی و گاهی حقوقی وجوه اضافه بر هزینه های جاری خود را برای مدت نامعین به چنین حسابی واریز کرده در برابر آن دفترچه دریافت می کنند تا هنگام نیاز با برنامه ریزی، وجوه مذکور را دریافت کنند. ماهیت چنین سپرده ای قرض است و در بانکهای سنتی عموماً به آنها بهره می پردازند. در بانکداری بدون ربا پرداخت بهره ممنوع است لیکن برای ترغیب سپرده گذاران جوایزی در نظر می گیرند. این جوایز که بدون تعهد و قرارداد قبلی پرداخت می شود به صورت غیر ثابت (نقدی و جنسی) است و از طریق قرعه بین صاحبان حساب توزیع می شود. از آنجا که معمولاً صاحبان این نوع سپرده ها علاوه بر نگهداری وجوه، قصد کمک به بانک در اعطای قرض الحسنه و شرکت در ثواب معنوی آن عمل مقدس دارند اطلاق (سپرده قرض الحسنه) به این حسابها به جا و شایسته است. (مهدوی، ۱۳۸۴: ۱۸۹)

۳- سپرده های سرمایه گذاری مدت دار

بسیاری دارای سرمایه های نقدی هستند که به علل مختلف علاقه یا توان به کارگیری آنها را ندارند. به این جهت سراغ موسساتی می روند که بتواند علاوه بر حفظ سرمایه، سودی در اختیار آنها قرار دهد. بانکهای سنتی در قالب سپرده های ثابت، وجوه مذکور را جذب کرده علاوه بر تعهد باز پرداخت اصل آنها، متناسب با مدت زمان سپرده گذاری به صاحبانشان بهره می پردازند. از آنجا که ماهیت حقوقی این نوع سپرده ها قرض با بهره و از مصادیق روشن ربا بود در قانون بانکداری بدون ربا تغییر بنیادی یافت. چنانچه در مواد سه تا شش قانون بانکداری بدون ربا آمده، بانکها وجوه سپرده های سرمایه گذاری مدت دار را در قالب حقوقی عقد (وکالت) از صاحبان آنها تحویل گرفته و به عنوان وکیل سپرده گذاران در امور مشارکت، مضاربه، اجاره به شرط تملیک، معاملات اقساطی، مزارعه، مساقات، سرمایه گذاری مستقیم، معاملات سلف و جعاله به کار می گیرند. بانکها می توانند اصل سپرده های سرمایه گذاری مدت دار را تعهد یا بیمه نمایند و منافع حاصل از عملیات مذکور را طبق قرارداد، متناسب با مدت و مبلغ سپرده با رعایت سهم منابع بانک پس از کسر هزینه ها و حق وکالت، بین صاحبان سپرده تقسیم می کنند. در این حسابها اگر چه میزان سود از ابتدا معلوم نیست اما به سبب وسعت عمل و تنوع معاملات اطمینان هست که سود منابع عاید این وجوه خواهد شد، بطوریکه بانک می تواند قبل از حسابرسی کامل به آنها سود علی الحساب بپردازد. سپرده های سرمایه گذاری مدت دار به دو صورت کوتاه مدت و بلند مدت می باشد. سپرده های سرمایه گذاری کوتاه مدت به صورت دفترچه نگهداری می شود و با حداقل ده هزار ریال که برای بار اول حداقل سه ماه نزد بانک باقی بماند افتتاح می گردد. صاحب حساب با ارائه دفترچه، هر زمان می تواند- با رعایت سه ماه اول و نیز با در نظر گرفتن این که سود به نسبت کمترین مانده در هر ماه تعلق خواهد گرفت- از وجوه خود برداشت و یا مجدداً وجوهی را به حساب خود اضافه نماید. تمدید مدت این گونه سپرده ها بعد از سه ماه اول، یک ماه یک ماه و خود به خود طبق قرار داد اولیه خواهد بود و نیازی به مراجعه مجدد برای تمدید نیست. سپرده های سرمایه گذاری بلند مدت به صورت برگه سپرده از طرف بانکها با حداقل مبلغ یک میلیون ریال و از جهت مدت یک ساله، دو ساله، سه ساله و پنج ساله پذیرفته می شود. پس از سررسید تمدید سپرده به مدتهای بیشتر یا تابعی از ضریب سه ماه میسر خواهد بود. پیداست اساس سپرده های سرمایه گذاری مدت دار را (نظریه وکالت) تشکیل می دهد. (مهدوی، ۱۳۸۴: ۱۸۹)

Second International Conference on Management and Development Culture

پیشینه

رسول اژدری (۱۳۷۶) در پایان نامه خود تحت عنوان "بررسی تأثیر مهارت های مدیریتی رؤسای شعب بانک تجارت شهر تهران بر میزان سودآوری آن ها" به بررسی این که آیا رؤسای شعب بانک تجارت بر اساس ضوابط خاصی انتخاب شده اند و وجود آن ها در سودآوری شعب چه نقشی را ایفا می کند، پرداخت. در پاسخ به دو سوال فوق ابتدا ضابطه خاص در انتخاب رؤسای شعب بر اساس ملاکهای مورد نظر بانک که در فرمهای ارزیابی مدیران بانک مشخص شده اند معین گردید. و سپس این مدیران بر اساس این معیارها مورد ارزیابی قرار گرفتند، بر این معیارها عوامل دیگری چون سطح تحصیلات و دوره های آموزشی گذرانده شده و سابقه خدمتی نیز که بدون شک از عوامل بسیار مهمی در انتخاب افراد جهت تصدی پستهای مهم هستند اضافه شد و نتیجه این ارزیابی ها با سود و زیان که اصل عملیات شعب می باشد با استفاده از روشهای آماری مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت. نتایج این تجزیه و تحلیل ها بیانگر این بود که آیا این انتخابها بر اساس ضابطه صورت گرفته اند یا نه، و میزان ارتباط شخص رؤسای شعبه را با سودآوری و جمع آوری سپرده ها مشخص کرده و سپس بر اساس این یافته ها پیشنهادهای لازم ارائه گردید.

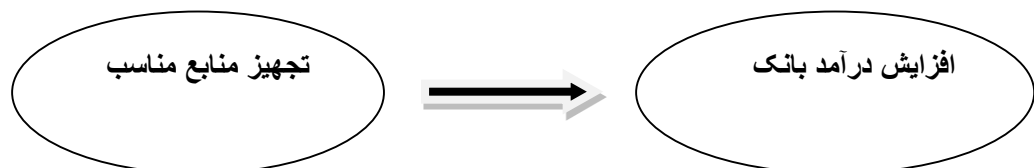
رازانی (۱۳۸۲) در پایان نامه خود با عنوان " بررسی و معرفی روش های جدید و مؤثر جذب منابع مالی در شعب بانک تجارت استان لرستان" به بررسی عوامل مؤثر در جذب منابع مالی در گروه بانکی تجارت در استان لرستان از قبیل: ارائه تسهیلات سهل تر، فضای فیزیکی مطلوب، تجدید نظر در شیوه جوایز، اهمیت قائل شدن برای مشتری، قوانین و مقررات مناسب، جذب منابع بلند مدت و... نموده است و همچنین به بررسی میزان رقابت پذیری بین گروه های بانکی کشور، بررسی روند و همچنین عملکرد بانک مزبور با سایر گروه های بانکی پرداخته است. به طور کلی در این تحقیق، روش توصیفی - پیمایشی مورد استفاده قرار گرفته است.

خضرا (۱۳۸۵) در مقاله ای تحت عنوان " عوامل مؤثر بر تجهیز منابع مالی کشور " عوامل فن آوری اطلاعات و ارتباطات، مهارت نیروی انسانی شاغل در بانک ها، تنوع و کیفیت خدمات بانکی، رضایت مشتریان از کارکنان و مطلوبیت محیط داخلی و محل استقرار شعب در بانکداری نوین، ابزارهای مهمی هستند که برای جذب بهینه منابع پولی از آنها استفاده می شود.

قندهاری و همکاران (۱۳۹۲) در تحقیقی با عنوان "ارائه الگویی برای افزایش سود در انتخاب تأمین کننده با استفاده از فرآیند تحلیل سلسه مرایی و مسأله ی تخصیص" به بررسی مشکلات مربوط به توانایی تولید همزمان تأمین کنندگان می پردازد. در این تحقیق ایده ای نوآورانه در صنعت سنگ داده شده است؛ به طوری که با استفاده از وزن های به دست آمده از روش های انتخاب (فرآیند تحلیل سلسله مراتبی) و قرار دادن این وزن ها در جدول روش های تخصیص منابع (الگوریتم مجارستانی) هر ماده اولیه جهت دستیابی به بیشترین سود ممکن به یک تأمین کننده تخصیص داده شد. نتایج این پژوهش حاکی از آن است که زمانی که یک کارخانه یا شرکت برای تأمین دسته ای از مواد اولیه ی خود با محدودیت هایی از سوی تأمین کنندگان مواجه می گردد و نیز توانایی پاسخ همزمان به تمام نیازها را ندارند؛ می تواند از این مدل بهره جوید.

مدل مفهومی تحقیق

این تحقیق به دنبال ارائه روشی مناسب برای بودجه بندی سپرده اسلامی با رویکرد افزایش درآمد بانک می باشد پس مدل مفهومی تحقیق به صورت زیر می باشد.

سوال اصلی تحقیق

Second International Conference on Management and Development Culture

چگونه می توان روشی مناسب برای تعیین درصد جذب انواع سپرده جهت تجهیز منابع با هدف افزایش درآمد بانک معرفی کرد؟

سؤالات فرعی

- چگونه می توان نظرات خبرگان را در مدل بدست آمده ادغام کرد؟
- درصد جذب انواع سپرده با در نظر گرفتن نظر مدیران و کارشناسان بانک و سودآوری بانک چگونه است؟
- اولویت بندی انواع سپرده با هدف بیشینه سازی سود بانک به چه صورت می باشد؟
- آیا اولویت بندی سپرده ها و در نظر گرفتن وزن خاص جهت جذب آنها تاثیری در سود آوری بانک دارد؟
- اولویت بندی سپرده ها و درصد جذب تجهیز منابع در بعد سپرده کوتاه مدت به چه صورت می باشد؟
- اولویت بندی سپرده ها و درصد جذب تجهیز منابع در بعد سپرده بلند مدت به چه صورت می باشد؟

روش تحقیق و ابزار گردآوری اطلاعات

این تحقیق، توصیفی-پیمایشی با ماهیت کاربردی و از لحاظ زمانی مقطعی می باشد. در این تحقیق روش پیمایشی جهت گرد آوری داده ها استفاده خواهد شد، لذا آن را می توان در زمره تحقیق های میدانی قرار داد. جامعه آماری این تحقیق، مدیران و معاونین بانک انصار می باشد. ابزار گردآوری اطلاعات پرسشنامه و فیش برداری می باشد. این تحقیق به صورت سرشماری انجام می شود. پرسشنامه ها برای انجام مقایسات زوجی بین جامعه آماری توزیع می شود و در صورت تأیید نرخ ناسازگاری پرسشنامه ها، از آنها برای تجزیه تحلیل اطلاعات استفاده می شود.

روایی و پایایی پرسشنامه

روش های متفاوتی برای تعیین روایی پرسش نامه وجود دارد که می توان به روایی محتوا، روایی ملاکی و روایی سازه اشاره نمود. در این پژوهش از روایی محتوایی که به قضاوت صاحب نظران بستگی دارد استفاده شده است. برای پرسشنامه مقایسات زوجی به جای پایایی، نرخ ناسازگاری استفاده می شود و اگر نرخ فوق کمتر از ۱۰ درصد باشد، نظرات پرسش شوندگان قابل پذیرش خواهد بود. که در این تحقیق با بررسی نرخ ناسازگاری آن و بدست آوردن عدد کمتر از ۱۰ درصد به این نتیجه رسیدیم که نظر پرسش شوندگان قابل پذیرش می باشد.

تجزیه و تحلیل داده ها

در این تحقیق از که از روش تحلیل فرآیند سلسله مراتبی استفاده می شود نیاز به مقایسات زوجی توسط خبرگان دارد و برای حل مسئله گام به گام الگوریتم فرآیند تحلیل سلسله مراتبی تجزیه تحلیل و نتایج به دست می آید.

الگوریتم AHP

اکنون با روش AHP، مسأله را تحلیل کرده و آن را به چند قسمت ساده تر تجزیه می کنیم. پس از آن که گزینه ها و شاخص ها مشخص شد، بین شاخص ها مقایسات زوجی انجام می دهیم. در گام بعد، برای هر شاخص بین گزینه ها مقایسات زوجی انجام می دهیم. سپس از الگوریتم زیر پیروی می کنیم:

الف) به هنجار کردن ماتریس مقایسات زوجی

Second International Conference on Management and Development Culture

(ب) به دست آوردن میانگین حسابی هر سطر ماتریس به هنجار شده ی مقایسات زوجی (که به آن وزن های نسبی گفته می شود)

(ج) ضرب وزن های نسبی شاخص ها در میانگین حسابی گزینه ها

(د) رتبه بندی کردن گزینه ها

پس از این مرحله به سراغ سنجش نرخ ناسازگاری می رویم. برای این کار گام های زیر را طی می کنیم:

گام ۱. محاسبه ی بردار مجموع وزنی (WSV): ماتریس مقایسات زوجی (D) را در بردار وزن های نسبی ضرب کنید. به بردار به دست آمده بردار مجموع وزنی گفته می شود. $WSV = D \times W$

گام ۲. محاسبه ی بردار سازگاری (CV): عناصر بردار مجموع وزنی را بر بردار وزن های نسبی تقسیم کنید. به بردار حاصل، بردار سازگاری گفته می شود.

گام ۳. محاسبه ی بزرگترین مقدار ویژه ی ماتریس مقایسات زوجی (λ_{max}): برای محاسبه ی بزرگترین مقدار ویژه ی ماتریس مقایسات زوجی، میانگین عناصر بردار سازگاری محاسبه می شود.

گام ۴. محاسبه ی شاخص ناسازگاری (II): شاخص ناسازگاری به سان زیر حساب می شود.

$$II = \frac{\lambda_{max} - n}{n - 1}$$

گام ۵. محاسبه نرخ ناسازگاری (IR): نرخ ناسازگاری به سان زیر حساب می شود:

$$IR = \frac{II}{IRI}$$

در این جا، IRI (شاخص ناسازگاری تصادفی) مقداری است که از جدول زیر استخراج می شود. مقادیر این جدول بر پایه ی شبیه سازی تعداد زیادی از ماتریس های مقایسات زوجی $n \times n$ به دست آمده است.

جدول (۱) شاخص ناسازگاری تصادفی

n	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰
IRI	۰	۰	۰,۵۸	۰,۹	۱,۱۲	۱,۲۴	۱,۳۲	۱,۴۱	۱,۵۱۱,۴۵	

اگر نرخ ناسازگاری، کوچکتر یا مساوی ۰,۱ باشد؛ ($IR \leq 0.1$)؛ در مقایسات زوجی سازگاری وجود دارد و می توان کار را ادامه داد. اگر نه، تصمیم گیرنده باید در مقایسات زوجی بازنگری کند.

گفتنی است که برای پر کردن ماتریس مقایسات زوجی، مقیاس ۱ تا ۹ به کار برده می شود تا اهمیت نسبی هر عنصر نسبت به عناصر دیگر، در رابطه با آن ویژگی، مشخص شود.

جدول (۲) توزیع فراوانی نمونه بر حسب سن

سن	فراوانی	درصد
زیر ۳۰ سال	۱۰	۱۴
۳۰-۴۰	۳۷	۵۳
بالای ۴۰ سال	۲۳	۳۳
جمع کل	۷۰	۱۰۰

دومین همایش بین المللی مدیریت و فرهنگ توسعه

Second International Conference on Management and Development Culture

جدول (3) توزیع فراوانی نمونه بر حسب درجه تحصیلات

درصد	فراوانی	تحصیلات
۲۳	۱۶	فوق دیپلم
۵۷	۴۰	لیسانس
۲۰	۱۴	فوق لیسانس و بالاتر
۱۰۰	۷۰	جمع کل

جدول (4) توزیع فراوانی نمونه بر حسب سابقه خدمت

درصد	فراوانی	سابقه خدمت
۱۳	۹	زیر ۱۰ سال
۶۴	۴۵	۱۰-۲۰
۲۳	۱۶	۲۰-۳۰
۱۰۰	۷۰	جمع کل

جدول (5) توزیع فراوانی نمونه بر حسب سابقه خدمت

درصد	فراوانی	رده شغلی
۶۳	۴۴	رئیس شعبه
۲۸	۲۰	معاون شعبه
۹	۶	مدیر استان و معاونین
۱۰۰	۷۰	جمع کل

جدول (6) مقایسه زوجی سه سپرده اصلی

	قرض الحسنه	جاری	مدت دار
قرض الحسنه	۱	۳/۳۱	۵/۸۷
جاری	۱/۳۰	۱	۷/۵۹
مدت دار	۱/۱۷	۱/۱۳	۱

جدول (7) وزن نسبی سپرده های اصلی

اولویت	وزن نسبی (ارزش نسبی)	سپرده
۱	۱/۶۱۰۷	قرض الحسنه
۲	۱/۳۱۸۰	جاری
۳	۱/۰۷۱۴	مدت دار

جدول (8) مقایسه زوجی سپرده جاری

	سپرده جاری با دسته چک	سپرده جاری بدون دسته چک
سپرده جاری با دسته چک	۱	۳/۲۹
سپرده جاری بدون دسته چک	۱/۳۰	۱

Second International Conference on Management and Development Culture

جدول (9) اوزان نسبی سپرده جاری

اولویت	اوزان اهمیت نهایی	وزن گروه سپرده جاری	اوزان اهمیت اولیه	سپرده جاری
۱	/۲۴۴۳	/۳۱۸۰	/۷۶۸۱	سپرده جاری با دسته چک
۲	/۰۷۳۷	/۳۱۸۰	/۲۳۱۹	سپرده جاری بدون دسته چک

جدول (10) مقایسه زوجی سپرده مدت دار

	بلند مدت	کوتاه مدت
بلند مدت	۴/۰۷۴	۱
کوتاه مدت	۱	/۲۵

جدول (11) اوزان اهمیت نهایی سپرده بلند مدت و کوتاه مدت

اولویت	اوزان اهمیت نهایی	وزن گروه سپرده مدت دار	اوزان اهمیت اولیه	سپرده مدت دار
۱	/۰۵۷۲	/۰۷۱۴	/۸۰۱۵	کوتاه مدت
۲	/۰۱۴۲	/۰۷۱۴	/۱۹۸۵	بلند مدت

جدول (12) مقایسه زوجی سپرده کوتاه مدت

	روز شمار	یک ماهه	سه ماهه	شش ماه	نه ماهه
روز شمار	۱	۲/۷۹	۳/۷۵	۳/۶۶	۳/۷۲
یک ماهه	/۳۶	۱	۱/۰۸	۲/۳۲	۲/۴۷
سه ماهه	/۲۷	/۲۷	۱	۲/۳۲	۲/۳۲
شش ماهه	/۲۷	/۹۳	/۴۳	۱	۲/۲۲
نه ماهه	/۲۷	/۴۰	/۴۳	/۴۵	۱

جدول (13) اوزان اهمیت نهایی سپرده کوتاه مدت

اولویت	اوزان اهمیت اولیه	وزن گروه سپرده کوتاه مدت	اوزان اهمیت اولیه	سپرده کوتاه مدت
۱	/۰۲۴۳	/۰۵۷۲	/۴۲۵۵	روز شمار
۲	/۰۱۲۴	/۰۵۷۲	/۲۱۷۵	یک ماهه
۳	/۰۰۸۶	/۰۵۷۲	/۱۵۰۴	سه ماهه
۴	/۰۰۷۴	/۰۵۷۲	/۱۳۰۰	شش ماهه
۵	/۰۰۴۵	/۰۵۷۲	/۰۷۶۶	نه ماهه

Second International Conference on Management and Development Culture

جدول (14) مقایسه زوجی سپرده بلند مدت

	یک ساله	دو ساله	سه ساله	چهار ساله	پنج ساله
یک ساله	۱	۲/۹۴	۳/۰۸۵	۲/۹۰	۲/۶۷
دو ساله	۱/۳۴	۱	۲/۰۴	۲/۳۵	۱/۷۶
سه ساله	۱/۳۲	۱/۴۹	۱	۱/۴۷	۱/۴۵
چهار ساله	۱/۳۴	۱/۴۳	۱/۶۸	۱	۱/۴۵
پنج ساله	۱/۳۴	۱/۳۷	۱/۶۹	۱/۶۹	۱

جدول (15) اوزان اهمیت نهایی سپرده های بلند مدت

اولویت	اوزان اهمیت نهایی	وزن گروه سپرده بلند مدت	اوزان اهمیت اولیه	سپرده بلند مدت
۱	۱/۰۰۵۹	۱/۰۱۴۲	۱/۴۱۳۳	یک ساله
۲	۱/۰۰۳۱	۱/۰۱۴۲	۱/۲۱۹۹	دو ساله
۳	۱/۰۰۲۰	۱/۰۱۴۲	۱/۴۲۵	سه ساله
۴	۱/۰۰۱۷	۱/۰۱۴۲	۱/۲۲۲	چهارساله
۵	۱/۰۰۱۴	۱/۰۱۴۲	۱/۰۲۰	پنج ساله

نتایج تحقیق

این پژوهش که کاربردی و ماهیتاً جزء پژوهش های توصیفی-پیمایشی و از لحاظ زمانی مقطعی می باشد به منظور بررسی ماکزیمم سازی سودبانک باتوجه به ترکیب سپردههای جذب شده دیداری ومدت دار (مطالعه موردی: بانک انصاراستان فارس)انجام گرفته است. جامعه آماری این پژوهش شامل مدیر استان و معاونین و کلیه مدیران و معاونین شعب بانک انصار استان فارس است که به تعداد آنها پرسشنامه توزیع شد. ابزار اندازه گیری تحقیق، پرسشنامه محقق ساخته مقایسات زوجی بود که مورد استفاده قرار گرفت. برای اندازه گیری روایی پرسشنامه ها از شاخص نرخ ناسازگاری استفاده گردید که مقدار آن کمتر از ۰/۱ برآورد گردید و در نتیجه مقایسات زوجی تأیید گردید. نتایج تحقیق وزن هر کدام از سپرده اصلی و هر کدام از زیر شاخه های آن را نشان داد که از بین سه سپرده اصلی، سپرده قرض الحسنه دراولویت اول،سپرده جاری دراولویت دوم وسپرده مدت داردراولویت سوم از لحاظ اهمیت درآمد زایی قرار می گیرد که بترتیب قرض الحسنه ۶۱/۰۷ درصد، جاری با دسته چک ۲۴/۴۳ درصد، جاری بدون دسته چک ۷/۳۷ درصد، سپرده روزشمار ۲/۴۳ درصد، سپرده یک ماهه ۱/۲۴ درصد، سپرده سه ماهه ۰/۸۶ درصد، سپرده شش ماهه ۰/۷۴ درصد، سپرده یک ساله ۰/۵۹ درصد، سپرده نه ماهه ۰/۴۵ درصد، سپرده دو ساله ۰/۳۱ درصد، سپرده سه ساله ۰/۲ درصد، سپرده چهار ساله ۰/۱۷ درصد و سپرده پنج ساله ۰/۱۴ درصد از کل تجهیز منابع را به خود تخصیص می دهند

Second International Conference on Management and Development Culture

نتایج سوالات تحقیق:

در این تحقیق، روش که برای تعیین درصد جذب تجهیز منابع بانکی از نظر محقق مطلوب بوده است روش فرآیند تحلیل سلسله مراتبی می باشد که از مقایسات زوجی و نظر مدیران و معاونین بانکی در این تحقیق استفاده می شود. و با این روش ما از نظرات خبرگان که مدیران و معاونین بانک انصار می باشند نیز استفاده شد.

سپردهها به طور کلی شامل سه دسته سپردههای قرض الحسنه، سپرده جاری و سپرده مدت دار می باشد. سپرده قرض الحسنه با وزن (اهمیت نسبی) $0/6107$ در اولویت اول، سپرده جاری با وزن $0/3180$ در اولویت دوم و سپرده مدت دار با وزن $0/0714$ در اولویت سوم قرار می گیرد. درصد جذب سپرده قرض الحسنه $61/07$ درصد، سپرده جاری $31/80$ درصد و سپرده مدت دار $7/14$ درصد از تجهیز منابع بانکی می باشد.

سپرده های جاری شامل سپرده های جاری با دسته چک و جاری بدون دسته چک می باشد که سپرده جاری با دسته چک اولویت اول و سپرده جاری بدون دسته چک اولویت دوم را می گیرد. درصد جذب هر کدام از سهم سپرده های جاری عبارت است از جاری با دسته چک $76/81$ درصد و جاری بدون دسته چک $23/19$ درصد.

و درصد جذب هر کدام از سپردههای جاری از کل تجهیز منابع بصورت زیر می باشد:
جاری با دسته چک $24/43$ درصد و جاری بدون دسته چک $7/37$ درصد.

سپرده های مدت دار شامل سپرده های کوتاه مدت و سپرده های بلند مدت می باشد که سپرده کوتاه مدت اولویت اول و سپرده بلند مدت اولویت دوم را می گیرد. درصد جذب هر کدام از سهم سپرده های مدت دار عبارت است از کوتاه مدت $80/15$ درصد و بلند مدت $19/85$ درصد.

و درصد جذب هر کدام از سپردههای مدت دار از کل تجهیز منابع بصورت زیر می باشد:
کوتاه مدت $5/72$ درصد و بلند مدت $1/42$ درصد.

سپرده های کوتاه مدت شامل سپرده های روزشمار، یک ماهه، سه ماهه، شش ماهه و نه ماهه می باشد که سپرده روزشمار اولویت اول، یک ماهه اولویت دوم، سه ماهه اولویت سوم، شش ماهه اولویت چهارم و نه ماهه اولویت پنجم را می گیرد. درصد جذب هر کدام از سهم سپرده های کوتاه مدت عبارت است از روز شمار $42/55$ درصد، یک ماهه $21/75$ درصد، سه ماهه $15/04$ درصد، شش ماهه 13 درصد و نه ماهه $7/66$ درصد.

و درصد جذب هر کدام از سپردههای کوتاه مدت از کل تجهیز منابع بصورت زیر می باشد:
روزشمار، $2/43$ درصد، یک ماهه $1/24$ درصد، سه ماهه $0/86$ درصد، شش ماهه $0/74$ درصد و نه ماهه $0/45$ درصد.

سپرده های بلند مدت شامل سپرده های یکساله، دو ساله، سه ساله، چهار ساله و پنج ساله می باشد که سپرده یکساله اولویت اول، دو ساله اولویت دوم، سه ساله اولویت سوم، چهار ساله اولویت چهارم و پنج ساله اولویت پنجم را دارد. درصد جذب هر کدام از سهم سپرده های بلند مدت عبارت است از یک ساله $41/33$ درصد، دو ساله $21/99$ درصد، سه ساله $14/25$ درصد، چهار ساله $12/22$ درصد و پنج ساله $10/20$ درصد.

و درصد جذب هر کدام از سپردههای بلند مدت از کل تجهیز منابع بصورت زیر می باشد:
یکساله، $0/59$ درصد، دو ساله $0/31$ درصد، سه ساله $0/20$ درصد، چهار ساله $0/17$ درصد و پنج ساله $0/14$ درصد.

منابع

۱- بهمنی، محمود و محمد بهمن (۱۳۸۶). بانکداری داخلی ۱ (تجهیز منابع پولی)، چاپ سوم، تهران: مؤسسه عالی بانکداری ایران.

Second International Conference on Management and Development Culture

- ۲- فرجی، یوسف (۱۳۸۷). پول و ارز و بانکداری؛ چاپ یازدهم، تهران: شرکت چاپ و نشر بازرگانی وابسته به مؤسسه مطالعات و پژوهش های بازرگانی.
- ۳- ونوس، داور و میترا صفائیان (۱۳۸۴)، روش های کاربردی بازاریابی خدمات بانکی؛ چاپ چهارم، تهران: انتشارات نگاه دانش.
- ۵- شاملو، مهدی (۱۳۸۶)، بازاریابی و مشتری مداری در بانک؛ چاپ دوم، تهران: انتشارات اندیشه مانا .
- ۷- صالحی، سید مرتضی (۱۳۸۸)، اصول مدیریت و کاربرد آن در بانک ها.
- ۸- حاجی نبی، مژگان (۱۳۸۵)، خلق مشتریان پرسود و ارائه خدمت به آنان، دانشکده مدیریت دانشگاه تهران.
- ۹- اژدری، رسول (۱۳۷۶)، بررسی تأثیر مهارت های مدیریتی رؤسای شعب بانک تجارت شهر تهران بر میزان سود آوری آنها، دانشکده مدیریت دانشگاه تهران.
- ۱۰- نادری، ناصر (۱۳۷۸)، بررسی و تعیین عوامل مؤثر بر جذب سپرده های قرض الحسنه پس انداز بانک تجارت قلمرو تهران بزرگ، دانشکده مدیریت دانشگاه تهران.
- ۱۱- خفتمان پژوه، محسن (۱۳۸۱)، بررسی تطبیقی نظرات مشتریان و مدیران شعب بانک رفاه در زمینه رابطه عوامل آمیخته بازاریابی خدمات با جذب مشتری، پایان نامه دانشکده مدیریت دانشگاه تهران.

Bove, L. Simon J. Pervan, Sharon E. Beatty, Edward Shiu (2008) "Service worker role in encouraging customer .organizational citizenship behaviors", Journal of Business Research

De Brower, Joseph. Interprize Miner Reveals Hidden Patterns. [2005.09.11]. [online]. (www.SAS.com). [2005.09.14]

Jackson, chris. History of Strategis and Chalenges of Database Marketing. [2005.09.11].[on line]. [(www.bank.bisys.com). [2005.09.15]